

‘Middagdutjes zijn een voorschot op de dood, dus daar begin ik niet aan’

‘Er is één ding waar niemand aan mag komen: mijn tijd wanneer ik aan het werk ben’

YVONNE KEULS (82)

Schrijfster. Zojuist verscheen haar nieuwste boek ‘Koningin van de nacht’

HOOGMOED&IJDELHEID

‘Wat ik mooi aan mezelf vind, is dat ik sterke tanden heb en dat ze ook te zien zijn als ik lach. Maar ja, dat zie je bij een haai natuurlijk ook. Alleen lacht die niet. Vroeger vond ik mijn neus raar en lang, maar nu vind ik dat ik best een mooie neus heb. En ik heb diepliggende ogen. Dat alles bevalt me wel. Als je aan het ijdelheid noemt, dan ben ik ijdel. Maar ijdelheid is ook leegte: het zou een lege gedachte zijn als ik het zou moeten hebben van alleen die drie dingen. Het gaat erom hoe je als persoon bent gegroeid en hoe je van de vervelende dingen in je leven de goede dingen hebt gemaakt. Dat kan alleen als je vervuld bent, en niet leeg. Een kind is eigenlijk de enige die hoogmoedig mag zijn. Mijn kleindochter Babiche zat toen ze een jaar of vijf was een keer bij mij thuis te tekenen. “Wat wil je later worden?” vroeg ik. Ze ging gewoon door met tekenen, en antwoordde: “Ik ben al wat.” Stel je nou voor dat je dat als volwassene zou zeggen? Dan zou je toch goed op je donder moeten krijgen.’

LUIHEID&GEMAKZUCHT

‘Ik ben heel perfectionistisch en daarmee ben ik veel mensen tot last. Zo wilde ik bij mijn laatste boek tot in de laatste proefdruk nog dingen veranderen en ik weet dat dat heel vervelend is. Of ik dat voor elkaar krijg? Tot nu toe wel. Tot ze me er echt uitgooien. Mijn dagen zijn lang, en dat vind ik leuk. Ik ga laat naar bed en sta om half zeven ’s morgens op: ik slaap zo kort mogelijk, dat heb ik altijd gedaan. Een vriendin van me die net zo oud is als ik, moet ’s middags een dutje doen. Als ik overdag ga slapen, slaap ik ’s avonds nog. Dus daar begin ik niet aan. Middagdutjes zijn een voorschot op de dood.’

HEBZUCHT&GIERIGHEID

‘Als ik gierig was geweest, dan was ik nu rijk geweest. En tegelijk arm. Gierig ben ik nooit, maar ik wil wel weten waar het geld naartoe

gaat. Ik stop het in een weeshuis, ik stop het in een school in Afrika, ik stop het in mijn kleinkinderen en vroeger in de studies van mijn kinderen. Niet in iets als een motor, ik kijk wel uit. Ik stop geld in wezenlijke dingen, die een mens vervullen. Mijn geld mogen ze hebben, maar er is één ding waar ze niet aan mogen komen: mijn tijd wanneer ik aan het werk ben. Als ik aan een boek bezig ben en ik heb gepland dat ik acht uur achter elkaar kan schrijven: laat me. Dan ben ik gierig met tijd.’

JALOEZIE&AFGUNST

‘Ik ben trots dat ik niet jaloers ben. Dat durf ik echt te zeggen. Dat heb ik van mijn Indische moeder, zij zei altijd: “Er is ruimte voor iedereen” en dat heeft me gevormd. Ik zag ooit een film met de titel *Zwartziek*, dat is de vertaling van een Scandinavisch woord voor jaloers, en dat zegt het precies: jaloers zijn is zwart en ziek. Iemand die ziek is, is daar de hele dag mee bezig. Dus bij iemand die jaloers is, draait alles de hele dag om jaloezie. Ben je jaloers, dan ben je je ruimte kwijt. Ben je het niet, dan houd je ruimte over voor alles wat zou kunnen gebeuren. Als iemand een prijs wint, bel ik ook altijd op. Ook als ik diegene niet goed ken. “Wat fantastisch dat je die prijs gewonnen hebt.” En dan zijn ze altijd verbaasd.’

LUST&WELLUST

‘Lust en wellust overvalt je, daar kun je weinig aan doen. Sommige mensen trekken je aan en daar wil je dan wel meer van weten. Dat is het grote wonder in het leven: waarom de een wel en de ander niet? Mijn man en ik zijn zestig jaar getrouwd en dat gaat natuurlijk met vallen en opstaan. Soms denk je: jeetje, die is leuk, hoe zou mijn leven zijn als ik met die was? Zou ik dat niet toch proberen? Ik ben de laatste om te zeggen: moet je niet doen. Maar wat zet je op het spel? Dat moet je ook goed weten.

Wij hebben natuurlijk samen problemen gehad, maar tot onze grote vreugde zijn we er altijd goed doorheen gekomen. Soms heb je een periode in je leven dat je het even alleen moet doen. En als je dan na wat er is gebeurd – en dat laat ik allemaal in het midden – zegt: we gaan weer verder, dan komt je relatie wel een trap hoger. Maar als je dan zo stom bent om de hele tijd te zeggen “ja, maar toen zei je...” enzovoort, dan val je weer van die trap af. Dat heb ik wel geleerd.’

WOEDE&WRAAK

‘Woede is een vernielzuchtig iets, dat maakt je kapot. Ik heb in de loop der tijd geleerd iets met die woede te doen. Zo heb ik een opvangtehuis voor jongeren opgericht, want ik wilde een antwoord geven in plaats van mezelf op te vreten. Daarna kreeg ik het inzicht dat ik erover moest gaan schrijven, want daarmee kon ik veel meer bereiken. Dus wat eerst uitsluitend woede was, heeft zich uitgekristalliseerd. Van mijn moeder heb ik geleerd dat ik met wraak niets hoeft te doen: “Daar hoeft jij niet aan mee te helpen hoor, de tand des tijds knabbelt vanzelf aan hem of haar verder.” Dat is die ongelooflijk wijze instelling van de oosterling: verpest er geen energie aan, hij krijgt vanzelf zijn straf.’

GULZIGHEID&ONMATIGHEID

‘Ik geef graag koempolans, een Indisch woord voor een eetpartij, maar dan gezellig. Dat begint al met dat ik te veel mensen uitnodig. Dan is het huis veel te vol en zitten ze tot op m’n bed. Dan denk ik: jesus, de volgende keer doe ik dat niet meer, hoor. Ik heb altijd veel te veel eten, mijn grote fout is dat ik het altijd verkeerd inschat en voor de zekerheid alles dubbel doe. Mijn man zegt ook steeds: “Mens, reken nou toch eerst even uit hoeveel mensen er komen. Er komt toch niet weer een hele straat?” Als je me ’s nachts wakker zou maken voor een kopje kiem lo – het gerecht van mijn moeder – dan zou ik zeggen: ik kom eruit, ik kom eruit! Maar dan eet ik niet alleen de kiem lo, dan eet ik ook de sfeer van vroeger erbij.’ ■